

Vážime si vaše súkromie

Súbory cookies sú potrebné pre správne fungovanie webu, ako aj pre účely analýzy prevádzky a návštevnosti. Cookies nám neposkytujú prístup k Vášmu počítaču alebo akýmkoľvek informáciám o Vás. Webovým stránkam umožňujú zapamätať si informácie o Vašej návšteve, napríklad na ukladanie predvolieb bezpečného vyhľadávania, na zjednodušenie registrácie do nových služieb a na ochranu osobných údajov. Výberom „Prijat' všetko“ udeľujete súhlas so spracovaním cookies pre uvedené účely. Kliknutím na „Odmietnuť všetko“ môžete používanie voliteľných cookies blokovať. [Podrobnosti o používaní súborov cookies.](#)

[Akceptovať](#) [Odmietnuť všetko](#)

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

[Úvod](#) > [Úvodná stránka](#) > [Informácie pre médiá](#) > [Aktuality](#) > Prvá pomoc ako efektívny nástroj ochrany pracovných miest

05.08.2022

Prvá pomoc ako efektívny nástroj ochrany pracovných miest

Z dôvodu pandémie koronavírusu museli podnikatelia na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva SR zatvoriť svoje prevádzky alebo výrazne obmedziť svoju činnosť. Následne začali zamestnávateľi hromadne prepúšťať a mnohí živnostníci ukončili alebo prerušili svoju podnikateľskú činnosť. V tomto období neistoty a hroziacej krízy vysokej nezamestnanosti bola 31. marca 2020 na vláde schválená schéma pomoci na udržanie pracovných miest z dielne ministerstva práce. 6. apríla 2020 začali úrady práce prijímať prvé žiadosti o finančný príspevok. V tom čase ešte nikto netušil, že pôjde o tak masívnu finančnú pomoc, ktorá za 2 roky podporí 176-tisíc podnikateľských subjektov sumou takmer 2,5 miliardy eur. Rezort práce tak podporil zamestnávateľov a SZČO prostredníctvom vyplatenia 5,7 milióna mesačných výplat pre viac ako 770-tisíc zamestnancov. Prvá pomoc predstavuje historicky najväčšiu pomoc na ochranu zamestnanosti, ktorú osobne pocítil každý tretí občan SR.

Úrady práce uzavreli cez 222-tisíc dohôd o poskytovaní pomoci na ochranu pracovných miest. Prostredníctvom opatrení 1, 3A a 3B „Prvej pomoci“ bolo podporených takmer 55 tisíc jedinečných zamestnávateľov. Opatrenia 2, 4A a 4B pomohli viac ako 131 tisíc unikátnym samostatne zárobkovo činným osobám, resp. jednoosobovým spoločnostiam s ručením obmedzeným.

Efektívnosť Prvej pomoci a jej pozitívne dopady na trh práce dokazujú viaceré analýzy štátnych orgánov, vrátane analýzy od Inštitútu sociálnej politiky. Tie dokazujú, že Prvá pomoc znížila platobnú neschopnosť firiem, a tým pomáhala udržať pracovné miesta a hospodársku aktivitu počas pandémie. Ukázalo sa, že firmy, ktoré čerpali Prvú pomoc, boli v priemere produktívnejšie a menej zadlžené ako firmy, ktoré pomoc nezískali. Pozitívny efekt na zamestnanosť vypozerovali analytici najmä u malých firiem (do 50 zamestnancov). Malé firmy boli počas nepriaznivej epidemiologickej situácie menej náchylné prepúšťať zamestnancov ako nepodporené subjekty. „Generálny riaditeľ Inštitútu sociálnej politiky Štefan Domonkos zdôrazňuje najmä dominanciu mikropodnikov v čerpaní finančnej pomoci: „*Podiel mikropodnikov na celkovej vyplatenej Prvej pomoci sa približoval k jednej polovici, pričom ku koncu sledovaného obdobia sa čerpanie pomoci mikropodnikov zintenzívnilo až na úroveň dvoch tretín z celkovej sumy mesačných príspevkov.*“

Minister práce sociálnych vecí a rodiny Milan Krajniak uviedol: „*Analýza Inštitútu sociálnej politiky dokazuje, že ministerstvo práce bolo počas pandémie najúspešnejším orgánom v doručovaní štátnej pomoci pre zamestnávateľov, zamestnancov a SZČO. Udržali sme pracovné miesta, aby si slovenské rodiny mohli pracou zabezpečiť príjem pre svoju domácnosť. Ďakujem všetkým pracovníkom rezortu práce, že nepretržite vyplácali pomoc všetkým, ktorí ju na Slovensku v ťažkých časoch potrebovali. Sme pripravení pokračovať v ďalších účinných projektoch aktívnej politiky trhu práce, aby sme ochránili pracovné miesta a podporili vznik nových. Za veľký úspech rezortu považujem prijatie zákona o podpore v čase skrátenej práce, pretože zamestnávateľia a ich zamestnanci majú zákonom garantovanú pomoc v čase nepriaznivej situácie, ktorú nemohli ovplyvniť.*“ Najúspešnejšia schéma pomoci bolo opatrenie 3A, tzv. kurzarbeit, ktoré bolo inšpiráciou pre trvalý nástroj ochrany pracovných miest v podobe zákona o podpore v čase skrátenej práce. Zamestnávateľia od marca 2022 čerpajú finančnú pomoc na základe tohto mechanizmu.

Analýza Inštitútu sociálnej politiky

Inštitút sociálnej politiky zverejnil záverečnú správu o „Prvej pomoci“, cieľom ktorej je poskytnúť koherentný pohľad na celé obdobie fungovania tejto kompenzačnej schémy. V súlade s vývojom epidemickej situácie bola „Prvá pomoc“ niekoľkokrát legislatívne novelizovaná, s cieľom odbremeniť zamestnávateľov a SZČO a pokryť časť ich mzdových nákladov. K nahradeniu pôvodného rámca a navýšeniu priamej finančnej podpory došlo v období október 2020 – január 2021 v podobe „Prvej pomoci +“. Touto úpravou došlo súčasne k rozšíreniu kompenzácie z 80 % hrubej mzdy na 80 % celkovej ceny práce. Od februára 2021 do platnosti vstúpila atraktívnejšia „Prvá pomoc ++“. Výška príspevku bola zastropovaná na úrovni 100 % celkovej ceny práce. S upokojovaním pandemickej situácie a ekonomickým oživením sa nutnosť subvencovať udržanie pracovných miest znížila, čo odrážali aj parametre „Prvej pomoci“. V období júl až október 2021 sa uplatňoval základný rámec „Prvá pomoc“ bez možnosti využitia opatrenia 3B, pričom za august sa pomoc nevyplácala. Za november 2021 bola podpora vyplácaná cez rámec „Prvá pomoc +“ a v období december – február 2022 sa umožnilo mikro a malým podnikom využívať aj opatrenie 3B pri uplatňovaní rámca „Prvá pomoc +“.

Objem vyplatenej pomoci kulminoval v druhej vlne pandémie

Hneď v úvode, v apríli 2020, sa vyplatila pomoc vo výške takmer 177 miliónov eur. Následne sa čerpanie utlmovalo a do septembra mesačná suma pomoci klesla k 50 miliónom eur. Od októbra 2021 sa uplatňovala rozšírená „Prvá pomoc +“. Túto legislatívnu úpravu pozorujeme aj na čerpanej sume, ktorá sa viac ako zdvojnásobila oproti septembru na približne 107 miliónov eur. Zhoršenie epidemickej situácie a prechod na rámec „Prvá pomoc ++“ za február – jún 2021 sa pretavili do kulminácie mesačného objemu vyplatenej pomoci. Za február sa vyplatená pomoc priblížila 213 miliónom eur. Od tohto mesiaca dochádzalo k postupnému útlmu v čerpaní. Príchod tretej a štvrtej epidemickej vlny v závere roku 2021 sa pretavil do nárastu mesačného objemu vyplatenej pomoci, avšak vo výrazne nižšom rozsahu v porovnaní s druhou vlnou.

Dominancia mikropodnikov postupne narastala

V úvodných mesiacoch pandémie okolo 40 % mesačnej vyplatenej sumy smerovalo podnikom s najmenej 250 zamestnancami, tzv. veľkým podnikom. V priebehu času sa čerpanie prekláľalo v prospech mikropodnikov. Dominancia podnikov s maximálne deviatimi zamestnancami sa ku koncu sledovaného obdobia zintenzívňovala a ich podiel na mesačnej sume pomoci sa blížil k dvom tretinám. Vývoj u malých podnikov bol počas celého obdobia poskytovania „Prvej pomoci“ najstabilnejší. Ich podiel sa udržoval v blízkosti 20 % s výnimkou letných mesiacov roku 2021, počas ktorých malé podniky dostali menej ako 8 % z vyplatenej sumy. Kategórii stredných podnikov smerovala vo väčšine mesiacov najmenšia časť uhrádzanej „Prvej pomoci“. Podiel tejto kategórie sa pohyboval do apríla 2021 v okolí 15 % celkovej sumy, avšak následne sa aj kvôli úpravám v podmienkach poskytovania postupne znižoval. Zintenzívnenie čerpania u mikro a malých podnikov v posledných mesiacoch poskytovania „Prvej pomoci“ súvisí s opätovnou možnosťou využiť aj opatrenie 3B.

Firmy z priemyslu čerpali podstatnú časť počas celého obdobia poskytovania „Prvej pomoci“

Od zavedenia projektu „Prvá pomoc“ podstatná časť uhrádzanej pomoci smerovala do priemyselnej výroby (SK NACE sekcia C). Počas letných mesiacov roka 2020 sa podiel firiem z priemyslu blížil k polovici. Zhoršením epidemickej situácie a prechodom na rámec „Prvá pomoc +“, resp. „Prvá pomoc ++“ (za október 2020 a február 2021) sa intenzita čerpania zvýšila najmä vo veľkoobchode a maloobchode (SK NACE sekcia G). Firmám pôsobiacim v tomto odvetví v prvých troch mesiacoch roka 2021 smerovala najväčšia časť „Prvej pomoci“. Dominancia firiem z priemyselnej výroby sa od apríla obnovila a ich váha na uhrádzanej „Prvej pomoci“ postupne rástla. S príchodom tretej a následne štvrtej vlny pandémie došlo k zvýšeniu čerpania u firiem pôsobiacich v ubytovacích a stravovacích službách (SK NACE sekcia I). Práve toto odvetvie čerpalo najväčšiu časť pomoci za posledné dva mesiace roka 2021, pričom za december podiel ubytovania a stravovania presiahol 20 %. Intenzita čerpania pomoci stavebníckych subjektov (SK NACE sekcia F) sa postupne zvyšovala. Počas celého obdobia vyplácania „Prvej pomoci“ smerovalo do štyroch znázornených odvetví dokopy cez 65 % alokovanej pomoci za jednotlivé mesiace.

Priemerná výška pomoci sa ku koncu stabilizovala nad 500 eurovou hranicou

V období marec až september 2020, kedy sa uplatňoval základný rámec „Prvá pomoc“, priemerná mesačná výška príspevku na jedno podporené pracovné miesto dosiahla 301 eur. Prechodom na „Prvú pomoc +“, v období október 2020 – január 2021, došlo k skokovitému navýšeniu priemerného príspevku. Na jedno podporené pracovné miesto pripadalo v tomto období 472 eur. Ďalšia legislatívna úprava v podobe „Prvej pomoci ++“ spôsobila opätovné navýšenie priemernej podpory na pracovné miesto. Za obdobie február – jún 2021 bol priemerný mesačný príspevok 591 eur. Následne bola pomoc vyplácaná cez základný rámec „Prvá pomoc“, čo sa odrazilo aj na výške príspevku. Za obdobie júl – október 2021 bolo jedno mesačné pracovné miesto podporené sumou 357 eur. V záverečných mesiacoch sa prešlo na „Prvú pomoc +“ a umožnilo sa čerpanie cez opatrenie 3B. Tieto zmeny sa odzrkadlili aj vo vývoji priemerného mesačného príspevku. Ten sa zastabilizoval ku koncu obdobia na úrovni 507 eur.

Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií firiem, najštedrejšia podpora smerovala na pracovné miesto v mikropodnikoch. V tomto kontexte dlhodobu platilo, čím menší podnik, tým vyššia priemerná výška príspevku. Z pohľadu odvetví si najviac polepšili pracovníci v stavebníctve, a to najmä ku koncu sledovaného obdobia.

Mesačne podporilo v priemere takmer 250 tisíc pracovných miest

Za obdobie marec 2020 až február 2022 bolo podporených zhruba 5,7 milióna mesačných pracovných miest („človekomesiacov“, zamestnancov alebo SZČO). Maximum v mesačnom počte podporených pracovných miest bolo dosiahnuté za apríl 2020, a to viac ako 465 tisíc. K ďalšiemu lokálnemu vrcholu v počte podporených pracovných miest došlo v januári 2021, za ktorý smerovala pomoc na viac ako 361 tisíc pracovných miest. Tento vývoj dávame do súvisu s kulmináciou druhej vlny pandémie. Tretia a štvrtá vlna boli z pohľadu počtu podporených mesačných pracovných miest pokojnejšie; počas týchto pandemických vln ani v jednom z mesiacov neprekročil počet podporených miest 170 tisíc.

Rovnako ako pri vyplatenej sume dominovali v počte podporených pracovníkov spočiatku veľké podniky. Postupne sa však zvyšovalo zastúpenie mikropodnikov, ktoré si od októbra 2020 udržiavali najvýznamnejšie postavenie. Priemysel (NACE sekcia C) bol odvetvím s najvyšším počtom podporených pracovníkov. Len v úvodných dvoch mesiacoch roka 2021 bolo viac pracovníkov podporených vo veľko- a maloobchode (NACE sekcia G). Medzi odvetviami, v ktorých sa podporil významný počet pracovníkov, patria aj stavebníctvo (NACE sekcia F) a ubytovacie a stravovacie služby (NACE sekcia I).

Detaily o čerpaní „Prvej pomoci“ sa dočítate v sumárnom komentári Inštitútu sociálnej politiky [TU](#).

O Inštitúte sociálnej politiky

Inštitút sociálnej politiky je hlavný analytický a poradný útvar Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Venuje sa analýzám sociálnych politík, politík zamestnanosti a trhu práce, aby vláde aj širokej verejnosti prinášali spoľahlivé odporúčania, ktoré vedú k tvorbe kvalitných verejných politík.

Viac informácií nájdete na <https://institutsocialnejpolitiky.sk/>


```
.embed-responsive.videoPlaceholder1 { position: relative; display: block; width: 0%; overflow: hidden; } .embed-responsive .embed-responsive-item, .embed-responsive embed, .embed-responsive iframe, .embed-responsive object, .embed-responsive video { width: 100%; } .video_align-left { left: 0%; } .video_align-center { left: 50%; transform: translateX(-50%); } .video_align-right { left: 100%; transform: translateX(-100%); } .video_align-right { left: 100%; transform: translateX(-100%); } </style>
```